

Centre of Expertise
Veiligheid & Veerkracht
Een initiatief van *avans*

Een verkennende (literatuur)studie

De overlap tussen terroristische online-inhoud en kinderpornografisch materiaal

Colofon

27 januari 2026

Loes Oudenhuijsen
Janine Janssen

©2026

Centre of Expertise Veiligheid & Veerkracht – Avans Hogeschool

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	4
2	Achtergrond	5
3	Doelstelling en onderzoeksvragen	6
4	Methoden	7
4.1	Literatuuronderzoek	7
4.2	Focusgroep	8
5	Resultaten literatuuronderzoek	10
5.1	Overzicht van de bestudeerde literatuur	10
5.2	De overlap tussen TOI en KP	13
6	Resultaten focusgroep	19
6.1	Doel, context en deelnemers	19
6.2	Reflecties op de bevindingen uit het literatuuronderzoek	19
6.3	Hiaten	21
7	Conclusie: wat betekenen deze inzichten voor de opdracht van de ATKM?	22
7.1	Conclusies en aanbevelingen voor vervolgonderzoek	22
7.2	Aanbevelingen voor de aanpak van TOI en KP door de ATKM	22
7.3	Tot slot	23
8	Literatuurlijst	24

1 Aanleiding

De Autoriteit Online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal (ATKM) is belast met het detecteren en bestrijden van terroristische online-inhoud (hierna: TOI) en kinderpornografisch materiaal (hierna: KP) op het openbare internet. Een Verordening van het Europese Parlement en de Raad uit 2021 verplicht lidstaten om TOI tegen te gaan (Europese Unie, 2021). In Nederland is deze wetgeving vastgelegd in de Wet terroristische online-inhoud (Wet TOI) (Overheid.nl, 2023). De nationale wetgeving over het tegengaan van de verspreiding van KP is vastgelegd in de Wet bestuursrechtelijke aanpak online kinderpornografisch materiaal. Deze wet is per 1 juli 2024 van kracht (Overheid.nl, 2024).

Omdat de wettelijk voorgeschreven aanpak van het ontoegankelijk maken van TOI door een nationale autoriteit in grote lijnen overeenkomt met de nationale aanpak van KP (Kamerstuk 31 015, nr. 225, 2021), is ervoor gekozen om beide taken samen onder te brengen bij één autoriteit. In 2024 is daarom de ATKM opgericht met als doel om de verspreiding van TOI en KP op het openbare internet tegen te gaan. Om dit doel te bereiken doet de ATKM actief onderzoek naar TOI en KP, detecteert en beoordeelt ze TOI en KP, en houdt ze toezicht op het openbare internet.

De ATKM signaleert naast deze juridische overlap echter ook overlap in de content die geproduceerd en verspreid wordt. Zo zijn er overeenkomsten te ontdekken in de methode waarop *grooming* voor KP en het ronselen voor radicale denkbeelden plaatsvinden (Toezine, 2024). Daarnaast wordt afpersing met naaktfoto's ook toegepast in extremistische groepen. En via *memes* worden zowel KP als TOI gedeeld en daarmee genormaliseerd (persoonlijke communicatie).

Avans Hogeschool heeft de opdracht gekregen van de ATKM om een verkennend literatuuronderzoek uit te voeren naar deze verbanden tussen TOI en KP. Over beide vormen van onlinemisbruik is afzonderlijk al veel geschreven, maar de link tussen de twee is nog weinig gelegd.

2 Achtergrond

Het meest recente Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland van juni 2025 (NCTV, 2025) laat zien dat radicalisering van jonge jihadististen en rechtsextremisten grotendeels online plaatsvindt. Door de steeds prominentere plek die de onlinewereld inneemt in de belevingswereld van (jonge) mensen, verandert de dreiging door (snelle) online radicalisering. Daarnaast groeit het aantal meldingen van beeldmateriaal van seksueel kindermisbruik exponentieel. In 2021 ontving de politie 36.000 meldingen over het bestaan van KP op het internet, en voor 2022 was de verwachting dat dit aantal zou oplopen tot boven de 50.000 (Politie, 2022). Bovendien stijgt het aantal, en aandeel, met behulp van AI gemaakte kinderpornografische afbeeldingen (Internet Watch Foundation, 2024).

Ondanks dat er nog weinig onderzoek is gedaan naar de overlap tussen TOI en KP, is al wel door een aantal onderzoekers gesignaleerd dat in online groepen waarin met name rechtsextremistische ideeën worden verspreid, een breed scala aan gewelddadige uitingen wordt verspreid: naast extremistische uitingen en TOI, worden ook KP, dierenmishandeling en *gore* content verspreid (Van Buuren, 2025).

Er is iets meer onderzoek beschikbaar naar het verband tussen misogynie en seksueel geweld tegen vrouwen enerzijds, en terroristisch/extremistisch geweld anderzijds. Dan gaat het bijvoorbeeld over studies naar Incels (*involuntary celibates*), zoals onderzoek van Lankford en Silva (2024) naar de rol tussen seksuele frustratie en massamoorden, en onderzoek van Rottweiler en collega's (2024) naar de effecten van misogynie op de bereidheid om extremistisch geweld en geweld tegen vrouwen te plegen. Ook het International Centre for the Study of Radicalisation (2024) heeft onderzoek gepubliceerd naar de relaties tussen platformgebruik, geweld, aanslagen en genderdynamieken in de Incelbeweging. Een studie naar de 'GerManosphere' (de Duitssprekende manosphere) beschrijft de verschillende verschijningsvormen en subgroepen binnen de manosphere, en benoemt dat er gespeculeerd is over het verband tussen Incels en de terroristische aanvallen Halle in 2019 en in Hanau in 2020 (Çağlar et al., 2025, p. 11). Ook deze misogynie content en verheerlijking van seksueel geweld wordt via online fora en gaming platforms gedeeld. Op imageboards zoals 4chan of kohlchan (een Duits imageboard) worden naast misogynie content ook fascistische content via *memes* gedeeld (ibid.). Op platforms waar seksueel geweld tegen vrouwen wordt verheerlijkt en verspreid, vindt ook het verspreiden van kindermisbruik een plek. Het verschuiven van de grenzen van seksueel geweld tegen volwassen vrouwen naar seksueel misbruik van kinderen, komt immers voort uit dezelfde patriarchale structuren en normen van mannelijkheid en mannelijke seksualiteit (Seymour, 1998).

3 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het doel van dit literatuuronderzoek is om een overzicht te geven van de beschikbare (inter)nationale literatuur over de verbanden tussen TOI en KP en signaleert hiaten in de literatuur. Dit laatste kan bijdragen aan het ontwikkelen van een onderzoeksagenda. De uitkomsten bieden de ATKM handvatten voor het uitvoeren van de aan hen toegewezen opdracht om TOI en KP te detecteren en te laten verwijderen van het openbare internet.

In dit literatuuronderzoek staan de volgende vragen centraal:

1. Wat zijn recente (inter)nationale inzichten over het verband tussen TOI en KP?
2. Wat betekenen de inzichten uit het literatuuronderzoek voor de opdracht van de ATKM?

4 Methoden

4.1 Literatuuronderzoek

Ten behoeve van de beantwoording van de eerste deelvraag is een literatuuronderzoek verricht. Voor dit literatuuronderzoek is een scoping review toegepast, een manier van literatuur verzamelen die zeer geschikt is voor een brede verkenning van de beschikbare literatuur in een nieuw onderzoeksgebied.¹ Voor de scoping review hebben wij een zoekstring opgesteld die studies zou opleveren die zowel iets over TOI als over KP zouden opleveren.² Het doel van de scoping review was om zoveel mogelijk literatuur te identificeren die de overlap tussen TOI en KP beschrijft. Echter, omdat er nog heel weinig bekend is over deze overlap, hadden wij nog geen manier om de overlap in de zoekstring al te definiëren, en hebben wij in eerste instantie gezocht op alle literatuur waarin beide fenomenen genoemd werden. Tijdens de screeningsfase hebben wij pas gekeken of, en hoe, de overlap tussen beide fenomenen werd beschreven. Omdat de verwachting ook was dat er nog maar weinig wetenschappelijke literatuur over deze overlap zou zijn, hebben wij ervoor gekozen om breed te zoeken, en behalve 'terrorisme' ook op 'extremisme' en 'gewelddadig extremisme' te zoeken. Hoewel de twee niet hetzelfde betekenen – het verschil zit hem in de acties en het doel: terroristen plegen (of dreigen met het plegen van) aanslagen en/of hebben als doel om maatschappij-ontwrichtende schade aan te richten – kan extremisme wel in terrorisme overgaan (AIVD, z.d.).

Om alle literatuur te vinden die zowel TOI als KP bespreekt hebben wij de volgende zoekstring gebruikt: ("image-based child sexual abuse material" OR "child sexual abuse material" OR "online child sexual abuse" OR "child pornography" OR "kinderporno" OR "Online pornography" OR "Child sexual exploitation" OR "Grooming" OR "Online abuse" OR "online misbruik") AND ("online terrorist content" OR "online radicalisation" OR "online terrorism" OR "terrorism" OR "violent extremism" OR "online radicalisering" OR "online terrorisme" OR "Online extremism" OR "Extremist propaganda" OR "Extremistische propaganda" OR "Extreme content" OR "Violent content" OR "gewelddadige content" OR "Illegal content" OR "Violent extremist content" OR "gewelddadige extremistische content" OR "grooming for terrorism"). Na overleg met de opdrachtgever is afgesproken om, op basis van de overlap die door de ATKM wordt gesignaleerd, nog een zoekopdracht naar *memes* en TOI en KP uit te voeren, omdat dit volgens de ATKM een vorm van content blijkt die veel wordt gebruikt in zowel TOI als KP. Deze zoekslag leverde geen extra publicaties op voor de overlap tussen TOI en KP.

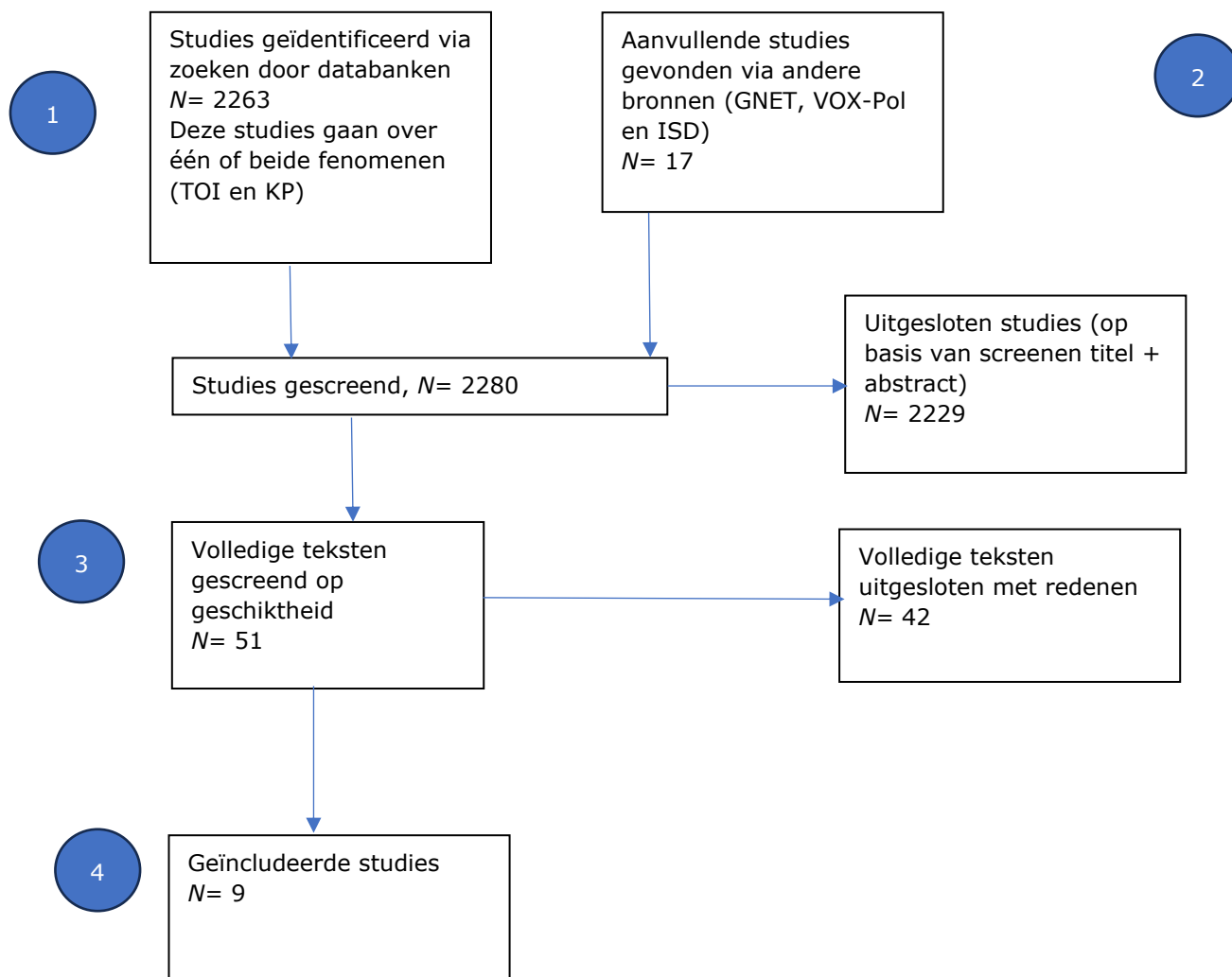
We hebben de volgende databanken doorzocht: Google Scholar, Scopus, Springer Link, Sage Journals, Web of Science en PubMed. In totaal leverde dit 2.263 publicaties op. Daarnaast is literatuur gezocht via een aantal databanken van instituten die gespecialiseerd zijn in onderzoek naar (digitaal) extremisme en terrorisme, te weten GNET (The Global Network on Extremism and Technology), VOX-Pol en ISD (Institute for Strategic Dialogue). Dit leverde nog zeventien publicaties op. In totaal zijn 2.280 publicaties gescreend op drie inclusiecriteria: 1) ze bespreken de overlap tussen TOI en KP; 2) ze bespreken content; 3) ze gaan over het openbare internet en niet over het *dark web* (in lijn met de opdracht van de ATKM om op het openbare internet TOI en KP te detecteren en te laten verwijderen). In een eerste ronde zijn de titels en samenvattingen gescreend. In deze fase zijn 2.229 studies uitgesloten omdat ze niet voldeden aan de inclusiecriteria. De tweede screeningsfase bestond uit het lezen van de volledige teksten van de overgebleven 51 studies. In deze fase zijn er nog vier studies uitgesloten omdat we er geen toegang toe hadden via onze databanken; 38 studies zijn uitgesloten omdat ze toch niet

¹ Scoping reviews worden uitgevoerd in exploratief onderzoek dat als doel heeft om alle beschikbare literatuur over een breed onderwerp te verzamelen. Systematische reviews lijken op scoping reviews, maar worden daarentegen uitgevoerd wanneer er een meer specifieke onderzoeksvraag ligt, en de literatuur wordt dan ook preciezer geanalyseerd om antwoord te geven op de concrete onderzoeksvragen. Soms fungeert een scoping review als basis voor een latere systematische review.

² In dit rapport worden de afkortingen TOI (terroristische online inhoud) en KP (kinderpornografisch materiaal) gebruikt wanneer het gaat over de opdracht die Avans heeft gekregen van de ATKM. In de literatuur die wordt besproken, worden soms andere begrippen gebruikt. We houden de begrippen aan zoals die in de literatuur worden gebruikt. Omdat er weinig geschreven is over specifiek de overlap tussen TOI en KP, hebben we ook enkele publicaties meegenomen die extremistische content bespreken, evenals een aantal publicaties die breder naar seksueel geweld, misogynie en pornografie kijken.

over de overlap tussen TOI en KP gingen. Uiteindelijk vormen negen studies de basis van dit rapport. Van de 38 gescreende studies die niet over de overlap tussen TOI en KP gingen, zijn nog wel studies in de resultaten- en discussiesectie meegenomen als context, en als verwijzing naar aanverwante relevante thema's. De onderstaande figuur geeft het selectieproces weer.

Figuur 1: Literatuurselectie volgens het PRISMA Protocol

4.2 Focusgroep

Om een antwoord te kunnen geven op de tweede vraag, namelijk wat de betekenis van de bevindingen uit de literatuur is voor het werk van de ATKM, is een verdiepende focusgroep met professionals georganiseerd. Na een korte presentatie van de onderzoekers over de bevindingen uit de literatuur, is de deelnemers aan dit gesprek gevraagd om te reflecteren op de volgende vragen:

- 1) In hoeverre zijn de bevindingen uit de ten behoeve van dit onderzoek bestudeerde literatuur wel of niet herkenbaar? Is de geschetste casuïstiek al dan niet herkenbaar en hoe zit dat met aanbevelingen voor de aanpak?
- 2) Zijn er ook elementen die ontbreken in de bestudeerde literatuur of die verdieping nodig hebben? Zo ja, gaat het dan om aandacht voor specifieke groepen of uitingen van de

overlap tussen TOI en KP? Speelt een eventueel gemis van thema's ook met betrekking tot adviezen ten aanzien van de aanpak?

Op basis van de antwoorden op deze vragen dient dan tot een antwoord te worden gekomen op deelvraag twee naar de betekenis van dit literatuuronderzoek voor het werk van de ATKM.

5 Resultaten literatuuronderzoek

5.1 Overzicht van de bestudeerde literatuur

De resultaten van de negen studies die de overlap tussen TOI en KP bespreken zijn samengevat in tabel 1. Vervolgens lichten wij de belangrijkste bevindingen uit in de tekst.

Tabel 1: Overzicht van resultaten uit de literatuur.

Publicatie	Overlap TOI/KP	Doel en bevindingen
Krasenberg & Wouterse (2019). Grooming for terror – Manipulation and control	Artikel stelt dat het proces van <i>grooming</i> voor terrorisme zich op vergelijkbare wijze voltrekt als <i>grooming</i> voor seksueel misbruik.	De psychologie van <i>groomers</i> in kaart brengen, om zo interventiemogelijkheden te identificeren om potentiële <i>groomers</i> te herkennen voor ze beginnen met het <i>groomen</i> van slachtoffers. Het proces van <i>grooming</i> verloopt volgens een vergelijkbaar patroon, dus kennis van <i>grooming</i> voor seksueel misbruik kan helpen in de preventie van <i>grooming</i> voor terrorisme.
Britt (2024). Sex sells terrorism: How sexual appeals in fringe online contribute to self-radicalization	Benadert de overlap tussen TOI en KP door te wijzen op de vatbaarheid voor radicalisering die komt met seksuele opwinding.	Seksuele beelden/verlokkingen bevorderen het radicaliseringsproces van mensen die extremistische content tot zich nemen.
Argentino (2024). When 'community' means cruelty: An introduction to the criminal networks and behaviors of The Community, Comm, Com, and 764.	Overlappende online netwerken waarin zowel TOI als KP wordt gemaakt en gedeeld en die worden aangeduid als 'The Com' (The Community of The Comm): niet één gemeenschap, maar een netwerk van Discord en Telegram-kanalen waarin veelal minderjarigen zich bezighouden met KP, <i>sextortion</i> , cyber stalking, hacken, <i>gore</i> , terrorisme, <i>school shootings</i> , <i>scams</i> en drugs	Online netwerken waarin TOI, KP, <i>sextortion</i> , cybercriminaliteit e.d. samenkomen maken gebruik van <i>gaming communities</i> voor het vinden van jonge slachtoffers, die met beloften van ' <i>gaming currency</i> ' worden geworven.
Krebs (2024). The dark nexus between harm groups and 'The Com'	Legt de link tussen TOI en KP ook via online netwerken die worden aangeduid als 'The Com', en legt hierbij de link tussen cybercriminelen die in 'The Com' actief zijn en die ook hacken en doxen, en groepen zoals 764 waarin kwetsbare tieners ertoe bewogen worden om zichzelf en anderen fysiek pijn te doen.	<i>Sextortion</i> is een tactiek binnen 'The Com' en onderdeel van het pad naar radicalisering, door slachtoffers te manipuleren en zo nog meer en schadelijkere en gewelddadige content te laten produceren.

<p>CTEC (2023). Dangerous organizations and bad actors: Order of Nine Angles</p>	<p>Beschrijving van de Order of Nine Angles (O9A) waarin TOI en KP samenkomen. O9A is een accelerationistische groep die de Westerse samenleving wil ontwrichten met geweld, om zo een witte etnostaat te creëren.</p>	<p>O9A infiltreert reeds geradicaliseerde omgevingen om hun accelerationistische gedachtegoed in te verspreiden, met als doel om individuen aan te zetten tot het plegen van seksueel en/of terroristisch geweld.</p> <p>Middels grafische weergaven van KP in ideologische teksten van de O9A wordt het publiek gedesensibiliseerd over mishandeling/misbruik van anderen, met als doel terroristisch geweld te bevorderen.</p> <p>Wat betreft het <i>groomen</i> van slachtoffers, zet O9A in op het vinden van individuen met mentale- of persoonlijkheidsstoornissen, om hen in te zetten om geweld te plegen.</p>
<p>Argentino et al. (2024). 764: The intersection of terrorism, violent extremism, and child sexual exploitation</p>	<p>Beschrijving van 764 en O9A (waaraan 764 gelieerd is), waarin TOI en KP samenkomen.</p>	<p>Toelating tot de O9A wordt beschreven als een zelfgestuurd proces waarbij een ingewijde een aantal acties moet doorlopen om te worden erkend als O9A aanhanger. Onder deze acties vallen (seksueel) geweld, geld afpersen en het organiseren van een kleine groep om een criminele daad te organiseren.</p> <p>Als groep die zich richt op <i>child extortion</i>, forceert 764 slachtoffers om verschillende vormen van geweld aan te richten aan zichzelf of anderen, en deze te filmen: zelfbeschadiging, zelfmoord, <i>mass shootings</i>, dierenmishandeling, <i>sextortion</i>.</p>
<p>Rose & Vale (2023). Childhood innocence? Mapping trends in teenage terrorism offenders</p>	<p>De focus van het rapport is een overzicht van de ideologische achtergronden en trends van jonge terroristische daders. Uit jonge extreemrechtse trends komt naar voren dat seksueel geweld/KP een rol speelt in veel van deze online groepen, maar de focus ligt in dit stuk op de fysieke daden van terrorisme.</p>	<p>Aan de hand van een analyse van een aantal zaken van voor terrorisme veroordeelde minderjarigen in het Verenigd Koninkrijk, laat dit rapport zien dat minderjarigen een serieuze rol spelen in het dreigingslandschap van extremisme, als daders, maar ook als verspreiders van ideologie en als <i>groomers</i> van anderen. De auteurs identificeren twee ideologische 'golven' van terroristisch geweld onder jongeren: Islamistisch en extreemrechts. Jongeren worden niet alleen <i>gegroomed</i>, maar verspreiden ook zelf terroristische content en beginnen hun eigen kanalen en netwerken. Binnen het extreemrechtse terrorisme,</p>

		beschrijven ze de populariteit van accelerationistisch gedachtegoed en de link die hierin bestaat met seksueel geweld/KP als een belangrijk onderdeel van online groepen.
Colin (2024). "And the devil Marches with Us": Aesthetics and accelerationism in the Order of Nine Angles	Analyse van de esthetiek van geweld de Order of Nine Angles. De focus ligt op de esthetiek van extreem geweld, maar de link met ander maatschappij-ontwrichtend geweld als KP en seksueel geweld wordt ook gelegd.	Aan de hand van posts in tien Telegramkanalen en andere websites gelinkt aan de O9A, beargumenteert Colin dat de complexiteit en invloed van de beweging in het bredere accelerationistische milieu te begrijpen is door de esthetiek gericht op eschatologie, dystopie en extreem geweld. De visuele esthetiek van uitiem transgressief geweld zorgt voor een 'inspirend' discours dat in een verscheidenheid aan extreemrechtse groeperingen en netwerken gedeeld wordt.
Dorn et al. (2023). Emerging platforms and technologies: An overview of the current threat landscape and its policy implications	In de analyse van (nieuwe) digitale dreigingen komen zowel de risico's voor TOI als KP ter sprake.	Geeft een overzicht van relevante bevindingen over de risico's op schade van opkomende platforms en technologieën, en identificeert een reeks beleidsimplicaties. Decentrale sociale media, LLM's en Extended Reality (XR) vormen nieuwe dreigingen, en met name XR kan TOI/KP bevorderen en verergeren door kansen voor emotionele manipulatie en overtuigende propaganda middels Avatars.

5.2 De overlap tussen TOI en KP

In de negen artikelen die de basis voor dit rapport vormen, is de overlap tussen TOI en KP op verschillende manieren waargenomen: er worden concrete groepen beschreven, waarin die overlap zich manifesteert, er worden uitspraken gedaan over de aard van de overlap en het verband tussen TOI en KP (zowel vanuit het perspectief van KP als van TOI) en er worden ook aanbevelingen gedaan met betrekking tot de aanpak van die overlap. In het navolgende wordt bij al die punten kort stilgestaan.

5.2.1 Concrete groepen

Vijf van deze negen artikelen gaan over concrete voorbeelden waarbij TOI en KP samenkomen, waarbij de volgende groepen genoemd worden: 'The Com' (of 'The Community', een verzameling van op misdaadgerichte chatgroepen) (Argentino, 2024; Krebs, 2024), 764 (Argentino et al., 2024), de Order of Nine Angles (O9A) (Colin, 2024; CTEC, 2023), en de aan de O9A gelieerde groep Tempel of Blood (CTEC, 2023). Deze groepen zijn niet begrensd door geografische context. Zo is de Order of Nine Angles ontstaan in het Verenigd Koninkrijk als randgroep binnen het rechtsextremisme, maar is het inmiddels uitgebreide naar andere delen van de wereld (Koch, 2024).

In de huidige extreemrechtse uitingen online staat het accelerationisme, ook wel Siege-cultuur genoemd, centraal. Siege-cultuur is gebaseerd op James Mason's *Siege*, een collectie essays gepubliceerd in de jaren '80 waarin Mason een terroristische politieke strategie beschrijft. Het accelerationisme/Siege promoot een gedecentraliseerde en leiderloze vorm van

accelerationisme: het ontketenen van een rassenoorlog door middel van terroristisch geweld, met als doel om een witte etnostaat te bewerkstelligen (NCTV, z.d.). De online groepen die in verband worden gebracht met recente terroristische veroordelingen, komen veelal voort uit online fora die dit accelerationistische gedachtegoed promoten (Rose & Vale, 2023). Deze groepen vormen echter geen formele organisaties. Hoewel veel recente terroristische aanslagen en vormen van extreem geweld terug zijn te leiden naar rechtsextremistische groepen online, zijn deze daders geen lid van groepen in een formele zin, en opereren ze als “*lone wolves*” (Alfano et al., 2018).

Een van de accelerationistische groepen, de Order of Nine Angles (O9A of ONA), is ontstaan rond het einde van de jaren '70 in Wales in het Verenigd Koninkrijk en combineert neo-Nazisme met Satanisme, en in sommige gevallen radicale Islam (Colin, 2024; ISD, 2022). In zijn beschrijving van de ideologische achtergrond van de O9A stelt Colin (2024) at de O9A het beste kan worden gezien als een meta-ideologie omdat de ideeën en instrumenten die zij verspreiden door een verscheidenheid aan extreemrechtse groeperingen worden opgepikt. O9A is een accelerationistische groep die de huidige Westerse samenleving probeert te vervangen door een nieuwe imperialistische orde gebaseerd op fascisme, sociaal Darwinisme en verschillende interpretaties van Satanisme (de verering van Satan als oppositie tegen religieuze of traditionele autoriteit).³ De manier waarop binnen de O9A TOI en KP samenkomen, ligt gelegen in het doel van de O9A om het maatschappelijk middenveld te ondermijnen door middel van een breed scala aan immorele en criminele gedragingen, waaronder seksueel geweld (tegen kinderen), dierenmishandeling en moord. O9A infiltreert in reeds geradicaliseerde online omgevingen om hierin hun accelerationistische gedachtegoed verder te verspreiden, met als doel om individuen aan te zetten tot het plegen van seksueel en/of terroristisch geweld. Ook het satanisme vormt een ideologische basis voor sommige online groepen, waar een combinatie van extreemrechts terrorisme en seksuele misdrijven voorkomt (Rose & Vale, 2023). In een aantal recente veroordelingen voor terroristisch geweld zijn de daders ook veroordeeld voor seksuele misdrijven (Rose & Vale, 2023). Deze combinatie, stellen Rose en Vale (2023), is mogelijk het gevolg van een groeiende trend van het promoten van aan occultisme gerelateerd seksueel geweld in neo-Nazistische groepen.

De esthetiek die de O9A gebruikt, met gebruik van religieuze en esoterische symbolen die worden verspreid via een combinatie van tekst en beeld (bijvoorbeeld via *memes*), draagt bij aan de verdere radicalisering van het extremistische gedachtegoed. De kern van de esthetiek van O9A bestaat uit eschatologie (discours over het einde der tijd, met ideeën over de dood, hemel en hel, het oordeel), dystopie en ultrageweld. Het eschatologische discours van O9A kenmerkt zich door beelden van opgestapelde lijken en vergane (afgebrande) gebouwen die de boodschap overbrengen dat het einde van de huidige wereldorde onvermijdelijk is, en dat extreem geweld vereist is om de nieuwe wereldorde te bewerkstelligen. Als onderdeel van de esthetiek van geweld en acties die tegen alle sociale normen ingaan, worden binnen O9A en binnen de *sextortion* groep 764 ook kinderpornografisch materiaal gedeeld, en de oproep om witte vrouwen en hun dochters te verkrachten om zo het voortbestaan van het witte ras te verzekeren (Colin, 2024, p. 701).

Naast de O9A, vormt 'The Com' / 'The Comm' / 'The Community' een netwerk van Discord- en Telegram-kanalen waarin veelal minderjarigen zich bezighouden met KP, *sextortion*, cyberstalking, hacken, *gore*, terrorisme, *school shootings*, *scams* en drugs (Argentino, 2024). The Com is niet één gemeenschap, maar een breed scala aan digitale criminele netwerken die overlappen en elkaar tegenkomen binnen de gaming subcultuur (ibid.). The Com is een verzameling van misdaad-gerichte chat groepen waarin cybercriminelen opscheppen over hun acties. Vooral Roblox, waar jongeren gemiddeld tussen de 8 en 13 jaar oud zijn, wordt veel gebruikt om kinderen te *groomen* voor *sextortion*. Ook Minecraft wordt gebruikt om slachtoffers

---

³ Het accelerationisme wordt in de breedste zin gedefinieerd als een politieke beweging die als doel heeft om de spanningen binnen het kapitalistische systeem te vergroten (Colin, 2024). Accelerationisten richten zich op het verstoren van het systeem, het vergroten van sociale spanningen die al voelbaar zijn, zoals raciale, etnische en religieuze spanningen, en uiteindelijk het doel om een samenleving waarin witte suprematie en geweld hoogtij vieren (Loadenthal et al., 2020).

te vinden, waar leden van The Com jongeren lokken met de belofte van 'game currencies' (geld om hun games uit te breiden) om ze vervolgens uit te nodigen in Discord of Telegram groepen. Wanneer ze op de uitnodigingslink klikken, begint vaak de controle en *extortion* al, omdat er persoonlijke informatie in de kanalen wordt gedeeld. Voor 764 leden geldt dat hoe jonger het slachtoffer dat ze rekruteren, hoe meer aanzien zij krijgen.

Een voorbeeld van zo'n groep binnen 'The Com' is 764, een esoterische groep die in 2015 is ontstaan vanuit The Com, begonnen door de toen 15-jarige Bradley Cadenhead uit Texas (ISD, 2025). 764 wordt gebruikt als een overkoepelende naam voor allerlei groepen die dezelfde doelen en kenmerken hanteren. Vanwege arrestaties in de afgelopen jaren, intern conflict en het doxen van leden, zijn er allerlei nieuwe groepen ontstaan onder andere namen (ibid.). De groep wordt beïnvloed door extremistische groepen en ideologieën zoals de O9A. Het afpersen van kinderen voor het produceren van gewelddadige, seksuele content staat centraal binnen 764. De overlap tussen TOI en KP is zichtbaar via verschillende digitale platforms, voornamelijk gelinkt aan gaming platforms.

5.2.2 Hoe ziet het verband tussen TOI en KP eruit?

De vraag is hoe dit verband precies werkt. Uit de onderhavige literatuurstudie blijkt dat het verband tussen TOI en KP zich op verschillende manieren kan manifesteren. Een eerste mogelijk verband is dat TOI en KP zich gelijktijdig manifesteren, en dat deze content tegelijkertijd in onlinegroepen gedeeld wordt. Een tweede mogelijk verband is dat onderdelen van beide fenomenen hetzelfde zijn. Dit wordt beargumenteerd als het gaat om *grooming*: volgens (auteurs) verloopt *grooming* voor terrorisme volgens dezelfde principes als *grooming* voor seksueel misbruik van kinderen. Een derde mogelijk verband is dat in groepen eerst KP wordt gedeeld, en dat TOI volgt. Een vierde verband is dat in groepen waar TOI wordt gedeeld, later ook KP wordt gedeeld. Voor dit verband is op dit moment geen literatuur gevonden.

Vaak, stelt Britt (2024), wordt de samenloop van gewelddadige uitingen als TOI en KP in online omgevingen verklaard als een toevaligheid: ze zouden samenkomen omdat individuen in deze groepen zich nou eenmaal in meerdere opzichten aan de randen van de maatschappij bevinden, en dus met verschillende vormen van extreem gedrag experimenteren. In een netnografische case study van online randgroepen (*fringe online communities*) beargumenteert Britt (2024) echter dat het verband anders ligt, en dat KP ook instrumenteel gebruikt wordt ten behoeve van TOI.⁴ Britt (2024) beargumenteert dat het bekende adagium 'sex sells' ook opgaat voor extremistische en terroristische content, omdat seksuele opwinding tot een lagere activiteit in de prefrontale cortex leidt, wat betekent dat er minder kritisch en rationeel wordt nagedacht. Tegelijkertijd leidt seksuele opwinding tot activatie van de hersengebieden waarin ethiek, moraliteit, empathie en interpersoonlijke relaties worden verwerkt, waardoor seksuele opwinding tot een positievere invulling van extremistische boodschappen kan leiden. Britt (2024) beschrijft dat 'geseksualiseerd extremisme' vorm krijgt door een combinatie van tekst en beelden in onlinegemeenschappen: het omkleden van extremistische content met seksuele beelden, bevordert de radicalisering van mensen. Er zijn echter ook (online) gemeenschappen te vinden waarin KP juist wordt geprojecteerd op zogeheten 'outgroups', sociale groepen waar mensen zich niet mee identificeren, en die als bedreigend kunnen worden ervaren. Onderzoek van Phelan en collega's (2023) naar het taalgebruik in een aantal extreemrechtse online fora in het Verenigd Koninkrijk en Australië, laat zien dat de link tussen extremistisch/terroristisch gedachtegoed en seksueel geweld, kinderpornografisch materiaal en pedofilie (onder meer) wordt gelegd in narratieven van rechtsextremistische (online) groepen die *outgroups* demoniseren als seksuele dreigingen, zoals de LHBTQI+ gemeenschap en migranten. In deze narratieven worden deze *outgroups* bijvoorbeeld pedofielen, verkrachters en kindermisbruikers genoemd. Hiermee worden *outgroups* gedehumaniseerd, en geweld tegen hen gerechtvaardigd.

---

⁴ In onderzoek naar de incel-beweging is er wel aandacht voor de samenloop van seksuele content en extremisme.

5.2.3 *Waarom wordt KP ingezet voor TOI?*

Een belangrijke reden waarom KP wordt ingezet ten behoeve van TOI die uit de literatuur naar voren komt, is dat het doel is om mensen ongevoelig te maken tegen extreem misbruik en geweld tegen anderen, waardoor terroristisch geweld een stap dichterbij komt. Tempel of Blood, een groep gelieerd aan de O9A, infiltreert net als de O9A in neofascistische accelerationistische groepen en zet mensen aan tot het plegen van geweld (CTEC, 2023). Tempel of Blood brengt boeken uit via een eigen uitgever, Martinet Press, waarin grafische scènes met kindermisbruik, fysiek en seksueel geweld gemeengoed zijn (ibid.). Het doel is de lezers ervan ongevoelig te maken tegen extreem misbruik en geweld tegen anderen; het dehumaniseren van anderen brengt terroristisch geweld een stap dichterbij. Deze boeken worden samen met spullen die gebruikt worden in occulte rituelen en met wapens getoond in social media content, en worden *shrines* (heiligheid) of *altars* (altaar) genoemd. Hierin kan ook *gore content* getoond worden: beelden van extreem geweld, gruwelijk letsel en dood, zoals afbeeldingen van onthoofde lichamen of ernstige zelfbeschadiging.

Naast het publiceren van KP en andere vormen van extreem geweld in boeken, zijn *sextortion*, het bezitten van KP en seksueel geweld onderdeel van de tactieken van O9A. Het wordt als voorwaarde gezien voor grotere daden van publiek geweld (Argentino et al., 2024; CTEC, 2023). *Sextortion* wordt hier dus niet gebruikt voor seksuele bevrediging of om geld te ontfutselen aan slachtoffers, maar om slachtoffers te manipuleren en controle over ze te krijgen zodat ze meer schadelijke en gewelddadige content gaan creëren. Dit is onderdeel van de ideologische motieven en het pad naar radicalisering (Krebs, 2024). Bovendien wordt KP ingezet om O9A aanhangers verder verwijderd te laten raken van de samenleving die kindermisbruik sterk verafschuwt en veroordeelt.

In een recente publicatie van VOX-Pol over de rol van *gore content* binnen terroristische ideologieën, beschrijven de auteurs dat pornografie (KP wordt niet expliciet benoemd), naast geweld tegen vrouwen en oorlog, een belangrijke manier is om mensen naar deze *gore* websites te lokken (Human Digital et al., 2025). Op pornowebsites, en dan vooral websites met 'extreme porno' (voetnoot definitie), wordt gelinkt naar deze *gore* websites.⁵ Met andere woorden, pornografisch materiaal – en mogelijk KP – zou gedeeld worden om zo het bereik van terroristische en extremistische content te vergroten.

5.2.4 *Hoe wordt KP ingezet voor TOI?*

Als we weten waarom KP wordt ingezet ten behoeve van TOI, blijft de vraag hoe KP wordt ingezet voor TOI, en hoe dit proces verloopt. De manier waarop dit proces verloopt, en de manier waarop jongeren gevonden worden voor radicalisering binnen deze groepen, lijkt volgens een proces van *grooming* te verlopen. Bij KP wordt al vaak gesproken over *grooming* van slachtoffers, waarbij een persoon online een vriendschapsrelatie aangaat met een jong persoon, met als doel om deze persoon te ontmoeten en seksueel te misbruiken en/of seksueel beeldmateriaal te laten maken (Webster et al., 2012). In dit proces staat het creëren van een sterke emotionele band (de 'vriendschap') met slachtoffers centraal, omdat hiermee afhankelijkheid van de *groomer* wordt gecreëerd. *Groomers* maken van dit vertrouwen vervolgens misbruik, en ze oefenen hun macht over slachtoffers uit om hen te laten doen wat zij willen.

Waar *grooming* een bekende strategie is om kinderen te manipuleren/bewegen om hen vervolgens seksueel te misbruiken, wordt de term inmiddels ook toegepast op het proces van het rekruteren van (jonge) personen voor terroristische doeleinden (zie Edwards, 2017 voor onderzoek naar *cybergrooming* voor IS), waarmee impliciet op een link tussen TOI en KP wordt gewezen in de wijze waarop actoren in beide domeinen personen rekruteren. Ook het Radicalisation Awareness Network (2019) beargumenteert dat *grooming* ook van toepassing is

---

⁵ Extreme pornografie is een strafbaar feit in Engeland, Wales en Noord-Ierland sinds 2008, en het wordt gedefinieerd als pornografisch materiaal waarbij extreem gewelddadige en/of obscene handelingen worden vertoond, zoals extreme mishandeling van een persoon, bestialiteit of necrofilie. Zie <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/sn05078/>.

op terrorisme, en dat een aantal van dezelfde principes van het opbouwen van een relatie met een slachtoffer toegepast worden om voor controle en manipulatie van individuen (Krasenberg & Wouterse, 2019). Krasenberg en Wouterse (2019) benoemen de opeenvolgende tactieken van *grooming* als volgt: love-bombing; het isoleren van informatie; sociale isolatie; controle initiëren. Vervolgens reiken de auteurs ook nog een aantal tips aan om *grooming* te herkennen en te stoppen, zoals het creëren van bewustzijn in de gemeenschap over *grooming* en de risico's van manipulatie; het creëren van bewustzijn bij professionals over wat *grooming* is en hoe ze het verloopt; en het voorkomen van sociale isolatie waardoor jongeren zich afgesloten van hun eigen sociale netwerk gemakkelijker kunnen laten verleiden door *groomers*. Lorenzo-Dus (2023) laat in een studie de gelijkenissen tussen verschillende vormen van *digital grooming*, waaronder *grooming* voor seksueel misbruik en ideologische *grooming* (voor terrorisme).

Grooming van leden en slachtoffers gebeurt via online groepen, waaronder die waarin *gore*, en terrorisme en extremisme verheerlijkt worden. Gaming platforms en sociale media platforms zoals Roblox, Minecraft, Discord, Steam, Telegram en Twitch waar veel jonge mensen te vinden zijn, zijn belangrijk voor de werving van slachtoffers/leden. Via deze platforms wordt het eerste contact gelegd met slachtoffers, waarna ze worden uitgenodigd in een privégroep, waar *grooming* en *sextortion* plaatsvinden.

De manier waarop extremistisch gedachtegoed gepresenteerd wordt aan jongeren sluit direct aan bij hun leefwereld en hun voorkeuren, door het gebruik van herkenbare culturele symbolen en het presenteren van het gedachtegoed middels humor, plaatjes of *memes*, wat bijdraagt aan een geleidelijke normalisering van het gedachtegoed (Hutchinson et al., 2025). Wanneer jongeren vervolgens toetreden tot een onlinegroep zoals de O9A, verloopt het proces van radicalisering als een individueel traject waarbij mensen een aantal stappen van initiatie doorlopen waarbij ze gewelddadige en obscene handelingen laten zien (CTEC, 2023). De O9A lijkt zich voor de werving van personen specifiek te richten op personen met mentale- of persoonlijkheidsproblemen, om deze kwetsbare individuen te *groomen* om geweld te plegen namens hen – dit in tegenstelling tot terroristische groepen als al Qaeda en IS die personen met dergelijke problematiek juist proberen te weren.

De mate waarin jongeren die zich in groepen als de O9A bevinden geradicaliseerd zijn, is lastig vast te stellen. Het pad van radicalisering en toetreding tot de O9A kan op verschillende manieren kan verlopen, van allerlei gewelddadige handelingen, tot het lezen van O9A materiaal en publicaties. Daarom is het moeilijk om vast te stellen in hoeverre personen geradicaliseerd zijn en richting het plegen van geweld gaan (CTEC, 2023). Ook Rose en Vale (2023) signaleren dat het steeds veranderende landschap van online dreigingen, met jongeren die ook hun eigen netwerken proberen op te zetten en groepen die onder een andere naam doorgaan na veroordelingen van leden voor (terroristisch) geweld, leidt tot uitdagingen voor het identificeren van de mate van 'lidmaatschap' van jongeren van een groep. Daar komt bij dat veel van de aanslagen, *school shootings* en arrestaties voor TOI en KP in de afgelopen jaren van zogeheten "*lone wolves*" komen: hoewel ze wel degelijk onderdeel zijn geweest van online groepen waarin ze mogelijk verder geradicaliseerd zijn, zijn hun acties vaak pas achteraf te koppelen aan activiteit in deze extremistische online groepen (Britt, 2024).

5.2.5 *Aanbevelingen voor de aanpak van KP en TOI vanuit de literatuur*

Vanuit de literatuur komt een aantal aanbevelingen naar voren voor de aanpak van TOI en KP en het verband tussen de twee. Zo beargumenteren Argentino en collega's (2024) dat een groep als 764 voornamelijk bekend staat om het produceren en verspreiden van KP, maar dat hun uiteindelijke doel is om mensen aan te zetten tot het plegen van terroristische daden. Het is dan ook hun aanbeveling om dit soort groepen van beide perspectieven (KP en TOI) te benaderen om zo tot een holistische aanpak te komen voor de dreiging die ervan uitgaat.

Daarnaast bevelen Argentino en collega's (2024) aan om de moderatie van online groepen meer integraal aan te pakken: een groep als 764 heeft veel overlap met andere groepen waarin *gore content* centraal staat, en groepen waarin massamoordenaars worden verheerlijkt, of waarin zelfbeschadiging en eetstoornissen worden geromantiseerd. Bovendien zijn veel online groepen los georganiseerd, en vertonen ze overlap in zowel content als lidmaatschap. Omdat mensen gebruik maken van verschillende platforms om content te verspreiden, en ook gemakkelijk switchen van platform als er een wordt verwijderd door een website host, moet de moderatie van content cross-platform georganiseerd worden.

6 Resultaten focusgroep

6.1 Doel, context en deelnemers

Het doel van deze focusgroep was om te onderzoeken in hoeverre de inzichten uit de literatuur aansluiten bij de beroepspraktijk, om hiaten in de kennis te identificeren en om na te gaan wat deze betekenen voor strategieën voor detectie, monitoring en verwijdering in een snel veranderende digitale omgeving. Deze reflectie is cruciaal voor de ATKM, die tot taak heeft terroristische online-inhoud en kinderpornografisch materiaal op het open internet op te sporen en te verwijderen.

Vier professionals namen deel aan de discussie. Twee daarvan waren specialisten van de nationale politie met expertise op het gebied van rechts-extremisme en nihilistisch geweld. Eén was een analist van terroristische online-inhoud van de ATKM, en de vierde deelnemer vertegenwoordigde een in het Verenigd Koninkrijk gevestigde particuliere organisatie die samenwerkt met platforms, regelgevende instanties en wetshandhavingsinstanties op het gebied van *grooming*, radicalisering en gewelddadig extremisme. Deze combinatie van expertise bood een rijk perspectief op de operationele realiteit, uitdagingen op het gebied van regelgeving en de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld voor het ontwikkelen van interventies.

6.2 Reflecties op de bevindingen uit het literatuuronderzoek

Deelnemers aan de focusgroep werden gevraagd in hoeverre zij de bevindingen uit de literatuur herkenden en wat zij op basis van hun eigen ervaring en expertise hieraan konden toevoegen. De deelnemers herkenden de analyses uit het literatuuronderzoek vanuit hun eigen werk. Ze benadrukten hoe beelden van extreem geweld – van materiaal over seksueel misbruik van kinderen tot extreme pornografie en expliciet geweld van IS en andere propaganda – als een worden gebruikt als middel om (veelal jongeren) ongevoelig te maken voor geweld. Verder beaamden deelnemers dat *grooming* voor seksueel misbruik en radicalisering steeds vaker hand in hand gaan, waarbij de overlap vaak plaatsvindt rond zelfmoord en zelfbeschadiging en jongeren worden gechanteerd met seksueel beeldmateriaal van hen en wordt gevraagd zichzelf te verwonden met symbolen. Ook werd de alarmerende daling van de leeftijd van degenen die worden *ge-groomed* opgemerkt.

Daarnaast voegden de deelnemers nog een aantal inzichten toe aan de bevindingen uit de literatuur. Zo stelden zij dat het ongevoelig maken van jongeren voor geweld zich niet beperkt tot seksueel beeldmateriaal: jongeren worden geconfronteerd met bloederige beelden en executiefilmpjes, soms zonder ideologische context, die zeer effectief zijn in het normaliseren van geweld. Deelnemers merkten op dat de overlap tussen TOI en KP zich manifesteert wanneer slachtoffers die worden gedwongen tot het produceren van seksueel beeldmateriaal worden aangezet tot zelfbeschadiging of zelfmoord terwijl ze extremistische symbolen tonen. Dit laat zien hoe seksuele uitbuiting evolueert richting openlijk extremistische inhoud waarbij de gevolgen voor de verschillende slachtoffers van dit geweld zich vermengen.

Deelnemers merkten ook op dat het proces van radicalisering sterk uiteenloopt: sommige jongeren observeren TOI en KP slechts op de online platforms die zij gebruiken, terwijl anderen dit materiaal produceren, en weer anderen overgaan tot langdurige betrokkenheid in extremistische en gewelddadige groepen. Deze verschillen maken het moeilijk om in te schatten in hoeverre jongeren geradicaliseerd zijn.

Bovendien duiken groepen die van het ene platform zijn verwijderd vaak snel weer op onder een nieuwe naam of op een ander platform. Dit benadrukt de noodzaak om naast beleid op de inhoud van het materiaal ook beleid op online gedragingen te ontwikkelen, zodat niet alleen KP en TOI, maar ook de processen van *grooming* en radicalisering kunnen worden opgespoord. Dit moet worden ondersteund door algoritmen die zijn getraind op gedragspatronen, aangezien inhoud alleen niet het volledige beeld weergeeft.

De respondenten benadrukten de systemische obstakels die detectie en respons belemmeren. De groep stond volledig achter de aanbeveling uit de literatuur om een holistische aanpak te hanteren. Bij monitoring moeten zowel TOI als KP in aanmerking worden genomen, zodat hybride signalen kunnen worden gevolgd vanaf de eerste fase van *grooming* tot en met de productie van extremistische inhoud. Deelnemers merkten daarnaast op dat een gemeenschappelijke factor in de vatbaarheid van jongeren voor *grooming* voor KP en TOI, eenzaamheid is. Daarom zou interdisciplinaire samenwerking en het delen van signalen tussen professionals die zich bezighouden met KP en professionals die zich bezighouden met TOI en extremistische inhoud, moeten worden uitgebreid naar deskundigen op het gebied van haatzaaien en professionals die werkzaam zijn op het gebied van zelfmoord(preventie), om zo de stap te kunnen zetten van het modereren van online inhoud naar het ontwikkelen van interventies voor de aanpak van deze fenomenen. Een holistische aanpak moet dan ook professionals omvatten die werkzaam zijn in de geestelijke gezondheidszorg en op het gebied van zelfmoordpreventie, vanwege het belangrijke raakvlak tussen zelfmoordpogingen en online inhoud over zelfbeschadiging, met TOI en KP.

In het verlengde van het meenemen van professionals werkzaam in de geestelijke gezondheidszorg in de aanpak van TOI en KP, werd ook bewustwording van de maatschappij over de online risico's genoemd als prioriteit, om zo ouders en professionals in de zorg beter in staat te stellen om het onderwerp te bespreken en schadelijk onlinegedrag te herkennen. Dit vereist wel duidelijkheid over waar mensen met signalen van schadelijk onlinegedrag naartoe kunnen. Tegelijkertijd is voorzichtigheid met een dergelijke bewustwordingscampagne geboden, om zo niet de nieuwsgierigheid te wekken en mensen onbedoeld richting gewelddadige online omgevingen te leiden.

De samenwerking tussen platforms werd door de deelnemers als essentieel beschouwd, maar ook technisch en juridisch complex. Cross-platform samenwerking hangt af van formele afspraken over het delen van gegevens, de mogelijkheid om signalen van TOI en KP tussen betrokken organisaties te kunnen delen, duidelijke routes om signalen op te kunnen schalen richting wetshandavingsinstanties of regelgevende instanties, en een gecoördineerde aanpak van het verwijderen van inhoud om zo hergroepering van gewelddadige groepen op andere platforms te beperken.

Deelnemers herkenden zich tot slot ook in de aanbeveling om aandacht te schenken aan Extended Reality-omgevingen, omdat deze technologieën nieuwe mogelijkheden bieden om jongeren te *groomen* en te manipuleren. In Extended Reality-omgevingen kunnen extremisten meeslepende rollenspelwerelden te creëren, die het proces van *grooming* en ideologische indoctrinatie kunnen intensiveren. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan via gamificatie en *re-enactment* van extremistische content zijn manieren waarmee jongeren worden benaderd. Bovendien worden AI-filters steeds vaker gebruikt om de detectie van TOI en KP te voorkomen. Om met deze ontwikkelingen om te kunnen gaan is specifieke capaciteitsontwikkeling nodig, waaronder dreigingsmodellen voor deze nieuwe online technologieën, nieuwe manieren voor het signaleren van geweldssymbolen en dwang en uitbuiting van jongeren, en ethische richtlijnen voor de observatie en interventie in deze virtuele ruimtes.

Wat betreft samenwerking en gecoördineerde verwijderingen van TOI en KP werd het belang van ethisch beheer van gevoelige gegevens genoemd. Overheden moeten zich inzetten voor het beheer van beveiligde datasets om algoritmische detectie van processen van *grooming* en radicalisering mogelijk te maken, aangezien platforms dergelijk materiaal wettelijk niet mogen bewaren. Ethische waarborgen zijn essentieel, maar zonder deze infrastructuur is het onmogelijk om algoritmen te bouwen die patronen van *grooming* en radicalisering detecteren die verder gaan dan het signaleren van TOI of KP.

6.3 Hiaten

Uit de focusgroep kwam een aantal kennishiaten naar voren die om nader onderzoek vragen. In tegenstelling tot de kennis die er is over de manier waarop KP wordt ingezet ten behoeve van TOI, is er nog maar beperkt bewijs voor de manier waarop andersom TOI en extremisme ingezet worden, of leiden tot. Bovendien blijft onduidelijk in hoeverre *gore* content ook KP omvat in andere terroristische en extremistische netwerken. Onderzoek zou meer inzicht kunnen bieden in de diversiteit van *gore* content die wordt geproduceerd en gedeeld, en waar dat gebeurt. Daarnaast zou het nuttig zijn om recidive onder jongeren die eerder betrokken zijn geweest bij extremistische onlinegroepen te bestuderen, om te begrijpen of en hoe zij zich losmaken van extremistische groeperingen.

Naast kennishiaten werden ook enkele technologische hiaten voor de aanpak van TOI en KP geïdentificeerd. De huidige tools om KP te detecteren zijn afhankelijk van *hash*-databases van eerder geïdentificeerd materiaal, waardoor grote hoeveelheden nieuwe content onopgemerkt blijven.⁶ Er is dringend behoefte aan investeringen in geavanceerde detectietechnologieën die ook nieuw materiaal kunnen opsporen.

Een deelnemer stelde daarnaast maatregelen voor om "platformhoppen" tegen te gaan, zoals het verbieden van links naar externe platforms (bijvoorbeeld Telegram) binnen gaming-omgevingen, waardoor het risico dat jonge gebruikers worden aangetrokken door extremistische of criminele groeperingen wordt verminderd.

---

⁶ *Hash*-databases maken gebruik van unieke digitale vingerafdrukken van online-inhoud die kunnen helpen bij het identificeren van kopieën van schadelijke inhoud, bijvoorbeeld voor het opsporen van (reeds geïdentificeerde en bestaande) KP of TOI. Zie: <https://globalnetworkinitiative.org/hash-databases-due-diligence-and-the-boundaries-of-government-oversight/>

7 Conclusie: wat betekenen deze inzichten voor de opdracht van de ATKM?

7.1 Conclusies en aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Conclusie 1: asymmetrische samenhang tussen KP en TOI

Uit de literatuur blijkt dat KP en andere vormen van seksueel (en extreem) geweld doelgericht worden ingezet binnen radicaliseringsprocessen richting TOI. Dit gebeurt onder meer via desensitisatie, *grooming* en machts- en controlemechanismen. Het verspreiden van KP of vergelijkbare gewelddadige content kan daarbij een expliciete stap vormen in het pad richting radicalisering. Voor het omgekeerde verband – TOI als opstap naar KP – is in deze verkenning geen overtuigend bewijs gevonden. Deze asymmetrie is relevant voor de prioritering van onderzoek, detectie en interventies.

Conclusie 2: opkomende risico's binnen Extended Reality (XR) en de Metaverse

Nieuwe digitale omgevingen zoals XR en de Metaverse vergroten de mogelijkheden voor emotionele manipulatie, *grooming* en radicalisering. Avatars kunnen worden ingezet om extremistisch gedachtegoed te verspreiden of om kinderen te benaderen en te misbruiken, terwijl parallelle virtuele werelden ruimte bieden aan nieuwe vormen van TOI en KP. De opkomst van dergelijke omgevingen roept fundamentele vragen op over detectie, classificatie en handhaving, en vraagt om gericht vervolgonderzoek naar de implicaties voor het werk van de ATKM.

Aanbeveling voor vervolgonderzoek

Vervolgonderzoek zou zich met prioriteit moeten richten op:

- De inzet van TOI binnen processen van *grooming* en seksuele uitbuiting;
- De rol van KP en extreem gewelddadige content in radicaliseringspaden;
- De impact van XR, de Metaverse en aanverwante technologieën op het ontstaan en verspreiden van TOI en KP.

Dergelijk onderzoek kan bijdragen aan scherpere preventie, effectievere detectie en beter onderbouwde interventies.

7.2 Aanbevelingen voor de aanpak van TOI en KP door de ATKM

Aanbeveling 1: geïntegreerde monitoring en analyse

Zowel uit de literatuur als uit de focusgroep blijkt dat TOI en KP steeds vaker samen voorkomen binnen hybride online-ecosystemen. In deze omgevingen wordt extreem gewelddadige of choquerende content ("*gore content*") gebruikt om jongeren ongevoelig te maken voor geweld en hen te *groomen* voor het produceren en delen van KP, TOI of andere extremistische inhoud. Een gescheiden benadering van TOI en KP brengt het risico met zich mee dat vroege signalen van radicalisering en seksuele uitbuiting onopgemerkt blijven. Het uitbreiden van detectie van louter content naar het detecteren van gedragspatronen kan inzichten bieden in hybride *grooming* en radicalisering. De ATKM zou TOI en KP dus niet langer strikt gescheiden moeten benaderen, maar inzetten op gezamenlijke analyses en platform-overstijgende monitoring. Dit vraagt om nieuwe kennis en vaardigheden, met name op het gebied van snel veranderende technologieën zoals AI en Extended Reality. Platformoverstijgende monitoring moet meebewegen met XR/Metaverse-omgevingen en omzeilende AI-filters. Dit vraagt ook om investeringen in opsporingstechnologie die ook nieuw materiaal herkent (niet alleen via hash databases).

Aanbeveling 2: verkennen van een bredere, holistische aanpak

De opdracht van de ATKM is duidelijk afgebakend in de Wet terroristische online-inhoud (Wet TOI) en de Wet bestuursrechtelijke aanpak online kinderpornografisch materiaal. Deze wetten

bieden een stevige basis voor het detecteren en laten verwijderen van TOI en KP, maar beperken tegelijkertijd het optreden tegen andere vormen van extreem gewelddadige of extremistische content die “awful but lawful” zijn. Juist deze content kan echter een belangrijke rol spelen in grooming- en radicaliseringsprocessen.

Het verkennen van mogelijkheden om – al dan niet via samenwerking met andere instanties – ook zicht te krijgen op aanpalende vormen van schadelijke content (zoals gore content) kan bijdragen aan een beter begrip van onderliggende patronen. Internationale voorbeelden, zoals de geïntegreerde aanpak van TOI en KP in Australië, bieden waardevolle aanknopingspunten. Ook samenwerkingsmodellen uit de cybersecuritysector, zoals publiek-private informatie-deling tussen platforms, regelgevers en handhavingsinstanties, kunnen hierbij inspirerend zijn.

7.3 Tot slot

De effectieve aanpak van TOI en KP vraagt niet alleen om technologische innovatie en gezamenlijke monitoring, maar ook om structurele samenwerking, juridische duidelijkheid en maatschappelijke betrokkenheid. Alleen vanuit een geïntegreerde en toekomstgerichte benadering kan adequaat worden ingespeeld op de steeds complexere online dynamiek waarin extremisme en seksuele uitbuiting samenkomen.

8 Literatuurlijst

- AIVD. (z.d.) Wat is het verschil tussen activisme, extremisme en terrorisme? <https://www.aivd.nl/onderwerpen/extremisme/vraag-en-antwoord/wat-is-het-verschil-tussen-activisme-extremisme-en-terrorisme>
- Alfano, M., Carter, J. A., & Cheong, M. (2018). Technological seduction and self-radicalization. *Journal of the American Philosophical Association* 4(3), 298–322.
- Argentino, M. (2024, 9 mei). When 'community' means cruelty: An introduction to the criminal networks and behaviors of The Community, Comm, Com, and 764. <https://www.maargentino.com/coming-soon/>
- Argentino, M., Berrett, G., & Tyler, M.B. (2024, 19 januari). 764: The intersection of terrorism, violent extremism, and child sexual exploitation. *GNET, Global Network on Extremism and Technology*. <https://gnet-research.org/2024/01/19/764-the-intersection-of-terrorism-violent-extremism-and-child-sexual-exploitation/>
- Britt, B.C. (2024). Sex sells terrorism: How sexual appeals in fringe online communities contribute to self-radicalization. *Social Science Computer Review* 42(4), 856-869.
- Colin, M. (2024). "And the Devil Marches with Us": Aesthetics and accelerationism in the Order of Nine Angles. *Terrorism and Political Violence*, 1–20. <https://doi.org/10.1080/09546553.2024.2365749>
- CTEC (Center on Terrorism, Extremism, and Counterterrorism). (2023, 29 september). Dangerous organizations and bad actors: Order of Nine Angles. *Middlebury Institute of International Studies*, <https://www.middlebury.edu/institute/academics/centers-initiatives/ctec/publications/dangerous-organizations-and-bad-actors-order-nine>
- Dorn, M., Bundtzen, S., Schwieter, C., & Gandhi, M. (2023). Emerging platforms and technologies: An overview of the current threat landscape and its policy implications. *ISD Institute for Strategic Dialogue*.
- Edwards, S.S.M. (2017). Cyber-grooming young women for terrorist activity: Dominant and subjugated explanatory narratives. In E.C. Viano (Eds.), *Cybercrime, organized crime, and societal responses* (pp. 23-46). Springer.
- Europese Unie. (2021, 17 mei). Verordening (EU) 2021/784 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2021 inzake het tegengaan van de verspreiding van terroristische online-inhoud. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0784&from=NL>
- Human Digital, Fisher, A., & Bradley, A. (2025). Gore and violent extremism: An explorative analysis of the use of gore websites for hosting and sharing extremist and terrorist content. *VOX-Pol Network of Excellence*. <DCUPN0751-Gore-Extremism-WEB-250704.pdf>
- International Centre for the Study of Radicalisation. (2024, July). The Incel Subculture. London: *Global Network on Extremism and Technology (GNET)*. <https://doi.org/10.18742/pub01-189>
- Internet Watch Foundation (IWF). (2024). IWF annual data & insights report 2024. <https://www.iwf.org.uk/annual-data-insights-report-2024/>
- ISD, Institute for Strategic Dialogue. (2022, 16 september). ISD Explainers: The Order of Nine Angles. *Institute for Strategic Dialogue*.

ISD, Institute for Strategic Dialogue. (2025, 27 March). ISD Explainers: 764. *Institute for Strategic Dialogue*.

Koch, A. (2024). The ONA Network and the Transnationalization of Neo-Nazi-Satanism. *Studies in Conflict & Terrorism* 47 (1), 1172–1199.

Krasenberg, J., & Wouterse, L. (2019, April 25). Grooming for terror – Manipulation and control. *RAN, Radicalisation Awareness Network* Ex post paper. https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2019-06/ran_hsc_grooming_for_terror_25042019_en.pdf

Krebs, B. (2024, 13 september). The dark nexus between harm groups and 'The Com'. <https://krebsonsecurity.com/2024/09/the-dark-nexus-between-harm-groups-and-the-com/>

Lankford, A., & Silva, J.R. (2024). Sexually frustrated mass shooters: A study of perpetrators, profiles, behaviors, and victims. *Homicide Studies* 28 (2), p. 196-219.

Loadenthal, M., Hausserman, S., & Thierry, M. (2020). Accelerating hate: Atomwaffen division, contemporary digital fascism, and insurrectionary accelerationism. In J. Bacigalupo, K. Borgeson, & R.M. Valeri, *Cyberhate: The far right in the digital age*, pp. 87-118. Lanham: Lexington Books.

Lorenzo-Dus, N. (2023). *Digital grooming: Discourses of manipulation and cyber-crime*. New York: Oxford University Press.

NCTV (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid). (2025). Dreigingsbeeld terrorisme Nederland. <https://www.nctv.nl/onderwerpen/dtn> Ministerie van Justitie en Veiligheid.

NCTV (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid). Z.d. Definities gebruikt in het Dreigingsbeeld Terrorismen Nederland. <https://www.nctv.nl/onderwerpen/dtn/definities-gebruikt-in-het-dtn>. Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Overheid. (2023, 24 maart). Uitvoeringswet verordening terroristische online-inhoud. <https://wetten.overheid.nl/BWBR0048064/2024-07-01>

Overheid. (2024, 1 januari). Wet bestuursrechtelijke aanpak online kinderpornografisch materiaal. <https://wetten.overheid.nl/BWBR0049813/2025-01-01>

Phelan, A., White, J., Wallner, C., & Paterson, J. (2023) Misogyny, hostile beliefs and the transmission of extremism: A comparison of the far-right in the UK and Australia. *CREST Centre for Research and Evidence on Security Threats*.

Politie. (2022, 4 augustus). Politie krijgt meer meldingen kinderporno. <https://www.politie.nl/nieuws/2022/augustus/4/00-politie-krijgt-meer-meldingen-kinderporno.html>

Rose, H., & Vale, G. (2023). Childhood innocence?: Mapping trends in teenage terrorism offenders. ICSR Report, Kings College London.

Rottweiler, B., Clemmow, C., & Gill, P. (2024). A Common Psychology of Male Violence? Assessing the Effects of Misogyny on Intentions to Engage in Violent Extremism, Interpersonal Violence and Support for Violence against Women. *Terrorism and Political Violence*, 37(3), 287–312. <https://doi.org/10.1080/09546553.2023.2292723>

Seymour, A. (1998). Aetiology of the sexual abuse of children: An extended feminist perspective. *Women's Studies International Forum* 21 (4), 415–427.

Van Buuren, J. (2025, 4 juni). Wedstrijdje nihilisme. *Groene Amsterdammer* 23.

Webster, S., Davidson, J., Bifulco A., Gottschalk, P., Caretti, V., Pham, T., Grove-Hills, J., Turley, C., Tompkins, C., Ciulla, S., Milazzo, V., Schimmenti, A., & Craparo, G. (2012). European online grooming project (Final report). *European Commission Safer Internet Plus Programme*. Available at: https://www.researchgate.net/publication/257941820_European_Online_Grooming_Project_-_Final_Report

Centre of Expertise
Veiligheid & Veerkracht
Een initiatief van *avans*

Loes Oudenhuijsen &
Janine Janssen

lw.oudenhuijsen@avans.nl

www.veiligheidenveerkracht.nl